

Inleiding bij de tentoonstelling door Mat en Harry

Als Harry en ondergetekende een kunstenaar bezoeken om een tentoonstelling te bespreken, vragen wij altijd in de loop van het gesprek, wie hij of zij graag wil dat een inleiding verzorgt over zijn/haar werk bij de opening.

Meestal krijg je dan een voor de hand liggend antwoord:

- Een goede vriend die het werk van de kunstenaar al jaren volgt en thuis hoogstwaarschijnlijk de muren vol heeft hangen van zijn of haar werk.
- Of het is een grijze eminentie uit de kunst- of galeriewereld die voor de zoveelste keer zijn (meestal zijn dit mannen) licht laat schijnen over de zieleroerselen van de kunstenaar en hem daarna plaatst onder een van de vele "Ismen" van de kunstgeschiedenis.

Wij waren dan ook erg verrast en verbaasd over het antwoord van Jo toen wij ook hem de vraag stelden: wie wil je dat er bij de opening een inleiding doet?

"Het lijkt mij dat jullie dat moeten doen. Jullie maken een tentoonstelling over mijn werk, dan vertel er ook maar iets over."

Na enige aarzeling, wij zijn niet zo goed thuis in de "Ismen" (al hebben wij dit stiekem nog wel eventjes geprobeerd) toch maar besloten dit te doen.

Tja welk isme zullen we erop plakken?

Wij denken dat zijn schilderijen van landschappen, processies en schutterijen tot het impressionisme zouden kunnen worden gerekend of post impressionisme of neo impressionisme (zeker zijn latere werk) maar we laten de etikettering graag over aan de kunstkenner onder u.

Jo zelf noemt zijn werk: "Beeldende poëzie" en we kunnen ons daar uitstekend in vinden.

Tot zover de inleiding op de inleiding.

Harry en ik hebben Jo voor het eerst ontmoet toen wij in 2008 een tournee door Zuid Limburg maakten i.o. van de toenmalige conservator Elly van Loon, om voor de tentoonstelling **VEUR IN THOEAR / VUUR IN THORN** (11 oktober 2008 t/m 11 januari 2009) langs ongeveer de hele Mergellandrouten kunstwerken op te halen. Via Maasticht en Eisdien, voor werk van Petrus Wolfs, Valkenburg, ook nog even langs bij de oude Sjeff Hutschemaker in St Geertruid en uiteindelijk bij Jo Havenith in Elkenrade. Een fijne ontmoeting met hem en zijn vrouw Lenie, waarbij wij een rondleiding kregen in zijn atelier en pas laat in de middag met een processie van zijn hand naar Thorn togen.

We waren via allerlei binnenwegen die Mat kende van zijn vele pelgrimstochten door het heuvelland bij Jo terecht gekomen en het viel me op hoe het omringende landschap in zijn vriendelijke aard, zijn manier van praten en doen, in zijn gastvrijheid, als het ware weerspiegeld werd.

Iedere kunstenaar heeft zijn muze en Jo heeft er zelfs twee, Toscane en Limburg waarin hij veel gelijkens ziet, als waren het 2 zussen.

Hij kan zo beeldend en vol passie vertellen over zijn geliefde landschap dat ik voor me zag hoe hij wandelend met zijn kalf van een hond op een mooie morgen in het vroege voorjaar

zijn muze ziet ontwaken. Hoe hij er getuige van is dat de ochtendzon haar nevelige nachtjapon langzaam omhoog trekt en haar contouren, haar golvende glooiingen met op de top een torenspits teder blootlegt.

Maar Jo is niet bezitterig, integendeel. Hij maakt een snelle trefzekere schets van haar lijnenspel, een impressie van wat hij ziet en wat dat met hem doet en werkt dat verder uit in zijn atelier om zijn geliefde landschap met ons te delen.

In 2013 bracht het toeval ons samen toen An en ik als reisbegeleider meereisden met een Fransiscaanse voettocht van Florence naar Assisi o.l.v. Mattie Jeukens, waarbij Jo zich ook had ingeschreven als een van de wandelaars.

Hierbij, samen trekkend van klooster naar klooster, door het Toscaanse landschap heb ik Jo beter leren kennen. Ik denk dat ik zijn beweegredenen begrijp over de relatie die hij legt tussen de Toscane en het Limburgse Heuvelland.

Jo Havenith, Toscane in Limburg (BOEK)

In dit mooie boek, uitgegeven in 2011, kun je die beweegredenen ook terugvinden, zowel in woorden, want er staan erg mooie beschouwingen in van Colla Bemelmans, maar vooral ook in zijn schilderijen en tekeningen.

Wat betreft die woorden: een gedachte die bij mij opkwam was dat als de landschappen en de volksaard en cultuur van Toscane en Limburg zoveel overeenkomst hebben, zou dat dan ook op een bepaalde manier tot uiting komen, in de taal? Dat het landschap en de volksaard daarin doorklinkt? Reden voor een klein experiment en om 2 kleine stukjes poëzie van Colla Bemelmans in het dialect van Nuth in het Italiaans te laten vertalen (Manya) en u te laten horen...

Twee korte gedichtjes voordragen in het Nuth en Italiaans (Mathieu en Manya)

Hie kins te ligke mit 'n dèkke van graas
'n bloom in de ouge
en de luppe samegevouwe

Non accarezziamo più le spighe di grano e i capelli
la copertina del libro
lo stelo e le pietre

Vier kääre 't kaore en de haore neet mieë,
de kaft van 't boek
de sjtengel en de sjtein neet mieë

Qui tu puoi sdraiarti con una coperta d'erba
un fiore nei tuoi occhi
e le labbra piegate insieme

Je ziet het verband in de zwierig golvende heuvels waarbij vaak de spits van een kerktoeren dominant uittorent boven de slordig in het dal neergestrooide huisjes. De vaandels van de dorpschutterijen of stadslegers van Sienna. Onlangs nog in ons Limburgs grootste culturele evenement, het OLS in Maasniel.

De klapprozen fonkelen. Je denkt ze te zien in zijn werk van enkele jaren terug, en in zijn nieuwe werk ook weer, bijna abstract, waarbij 2-derde van het doek wordt gevuld door een vlak kleurenspeel, alsof de heuvels en dorpjes in de verte enkel zijn ingebracht om het schilderij een realiteit, een werkelijkheid te geven.

Het is alsof hij in dit latere werk inzoomt op de huid van zijn geliefde heuvelland, dieper door wil dringen in haar aard, op hoe ze aanvoelt, hoe ze geurt en kleurt.

En dan de indruk die ze op hem maakt, door zich via alle zintuigen te laten raken, weer te geven in krachtige strepen of kleurige rondjes en friemeltjes verf als waren ze met de vingertoppen aangebracht op doek.

Waardoor ze elkaar versterken maar soms ook met elkaar vervloeien samen met zijn talrijke herinneringen aan zijn geliefde heuvellandschappen Toscane en Limburg.

In deze tentoonstelling geven wij ook aandacht aan aan een nieuw project waaraan Jo onlangs is begonnen: het maken van een groot fresco in Jezuïetenkapel op de schootsvelden in Sittard. Ook hier ligt weer nadrukkelijk de link met de Toscane, het thuisland van Giotto en Fra Angelico. Van deze laatste bekeken wij samen tijdens onze tocht de beroemde fresco's in het klooster San Marco in Florence. In het begin van zijn kunstenaarsleven bracht Jo veel tijd door in de steden van de Toscane, die als het ware volgeplemd zijn met fresco's. Onvermijdelijk dat deze een grote invloed hebben gehad op de ontwikkeling van zijn immer herkenbare stijl.

Achter in de nis van het museum kunt u het ontwerp en een maquette van het fresco in de kapel van de Jezuïeten zien.

Ik ben erg blij met deze tentoonstelling, juist nu, deze zinderende zomer in het toch wel mediterrane Thorn. Toscane in Limburg komt dan ineens heel dichtbij. Wij hopen dat veel bezoekers de landschappen en cultuur zullen herkennen in hun tussenstop in Thorn op weg naar...of op de terugweg van Toscane of/en Zuid Limburg.

Dank je wel Jo en Lenie, dank je wel Harry, dank aan Manya, Leo, Truus en Jo Geelen, dank je wel alle vrijwilligers van het museum.

Alvast hartelijk dank aan Felix Havenith en Miet Thijsmans voor hun muzikale bijdrage. Zij gaan nu dit formele gedeelte afsluiten. Daarna wil Jo u nog graag iets vertellen.